

DNB en AFM oriënteren zich op ‘Crowdfunding’

Inleiding

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB) krijgen regelmatig vragen van marktpartijen en consumenten over initiatieven die ook wel “crowdfunding”, “crowdsourcing”, of “peer-to-peer financiering” worden genoemd. Hierna wordt gemakshalve het begrip “crowdfunding” gebruikt, zonder daarmee de anders genoemde initiatieven uit te sluiten. Bij deze initiatieven wordt via een platform op internet geld bijeen gebracht voor een specifiek doel. Dat doel kan commercieel of ideëel van aard zijn.

Hieronder gaan de AFM en DNB in op een aantal vragen van consumenten en marktpartijen over crowdfunding. Daarbij komt aan de orde:

- begrippen: wat is crowdfunding?
- geldt voor crowdfunding een vergunningplicht of andere wettelijke verplichtingen?
- op welke risico’s moeten consumenten en andere deelnemers bedacht zijn?

I Begrippen: wat is crowdfunding?

Crowdfunding is een alternatieve vorm van financiering. Via het internet kunnen particulieren of bedrijven geld bij elkaar brengen (geldverschaffers), en kunnen andere particulieren of bedrijven dit geld lenen voor uiteenlopende doelen (geldvrager).

De doelstellingen waarvoor geld geleend kan worden, lopen zeer uiteen: bij sommige platforms kan een geldvrager terecht voor een lening voor een auto of een wasmachine, via andere platforms kunnen beginnende ondernemers financiering verkrijgen voor hun bedrijf in oprichting, of musici voor een CD die zij willen uitbrengen. Bij deze initiatieven ontvangt de geldverschaffer in ruil voor zijn inleg bijvoorbeeld rente of obligaties of aandelen in het opgerichte initiatief, of een percentage van de opbrengst van de uitgebrachte CD. Ook zijn er initiatieven waarbij kan worden deelgenomen aan projecten met een (volledig) ideëel doel, zoals de oprichting van een weeshuis in een derdewereldland.

Ook de wijze waarop de activiteiten die plaatsvinden zijn georganiseerd loopt zeer uiteen. Er zijn verschillende modellen van crowdfunding online beschikbaar, waarin vraag en aanbod van kapitaal bij elkaar worden gebracht. Vaak werkt het financieringsmodel als volgt:

- Het platform biedt de potentiële geldverschaffer inzicht in de kredietwaardigheid van de potentiële geldvrager en de doeleinden van de geldvrager voor het geld.
- Op basis van de aangeboden informatie en het gewenste risico en rendement op zijn kapitaal kiest de potentiële geldverschaffer een geldvrager of pool van geldvrager. Meestal geldt dan

het principe: hoe lager de kredietwaardigheid van een geldvrager hoe hoger het verwachte rendement van de geldverschaffer.

- De maatstaven voor kredietwaardigheid zijn vaak, in verschillende gradaties van zorgvuldigheid en nauwkeurigheid, gebaseerd op informatie die het platform zelf heeft verzameld over de identiteit en kredietwaardigheid van de potentiële geldvrager.
- Het platform vervult een intermediaire functie bij het aangaan van de financiële transactie tussen geldverschaffer en (pool van) geldvrager(s) en draagt zorg voor de contractuele basis van de transactie, de uitvoering daarvan, het innen van rente of dividend ten behoeve van de geldverschaffer en in het geval van een lening voor aflossing of bij wanbetaling inschakeling van een incassobureau.

II Geldt voor crowdfunding een vergunningplicht of andere wettelijke verplichtingen?

AFM en DNB constateren dat de doelstellingen en de wijze van organisatie van crowdfunding initiatieven verschillen. De gekozen structuur voor een crowdfunding bepaalt welke wettelijke regels van toepassing zijn.

DNB wijst er op dat het op grond van artikel 3:5 van de Wet op het financieel toezicht (Wft) verboden is om in Nederland buiten besloten kring opvorderbare gelden aan te trekken, ter beschikking te verkrijgen of ter beschikking te hebben, met uitzondering van geld van professionele marktpartijen. Hiervan kan, afhankelijk van de wijze van structurering, bij crowdfunding sprake zijn, onder andere indien het platform de gelden te lang onder zich houdt. Dit verbod is bedoeld om te voorkomen dat individuen of ondernemingen die geen bank zijn, geld van het publiek aantrekken. Bij deze personen zullen doorgaans de veiligheidsmechanismen ontbreken om te zorgen dat op een verantwoorde manier met het geld wordt omgegaan en het geld op elk moment weer kan worden terugbetaald. Meer informatie treft u aan op <http://www.dnb.nl/openboek/extern/id/nl/all/40-117062.html> en <http://www.dnb.nl/openboek/extern/id/nl/all/40-157459.html>.

Daarnaast attendeert DNB initiatiefnemers van een crowdfunding platform er op dat het verboden is om actief te zijn als bank in Nederland, tenzij men een bankvergunning heeft of een wettelijke uitzondering van toepassing is. Een onderneming die voornemens is om in Nederland het bankbedrijf uit te oefenen kan in aanmerking komen voor een bankvergunning. Meer informatie treft u aan op <http://www.dnb.nl/openboek/extern/id/nl/ki/40-116989.html>

De AFM wijst potentiële geldverschaffers en initiatiefnemers van een crowdfunding platform erop dat – afhankelijk van de gekozen opzet en structuur van het bedrijfsmodel, de onderneming en de aard van

de activiteiten – het platform kan vallen onder wettelijke bepalingen waarop de AFM toezicht houdt. Dit kan betekenen dat de aanbieders van het platform moeten beschikken over een Wft-vergunning, bijvoorbeeld voor het aanbieden van beleggingsobjecten (artikel 2:55 Wft), het aanbieden van krediet (artikel 2:60 Wft), het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling (artikel 2:65 Wft), het bemiddelen in krediet, financiële producten of verzekeringen (artikel 2:80 Wft), het verlenen van beleggingsdiensten of het verrichten van beleggingsactiviteiten (artikel 2:96 Wft), of dat aan bepaalde (transparantie)verplichtingen moet worden voldaan, zoals het beschikbaar stellen van een goedgekeurd prospectus bij het aanbieden van effecten (artikel 5:2 Wft).

Initiatiefnemers die een crowdfunding platform willen opzetten doen er goed aan, voordat zij hun activiteiten ontplooiën of hun initiatieven voorleggen aan DNB of de AFM, zich op de hoogte te stellen en/of te laten adviseren over de toepasselijke wet- en regelgeving. Zodoende kunnen zij beargumenteren welke relevante wet- en regelgeving wel of niet van toepassing is op de voorgenomen activiteiten.

III Risico's waarop consumenten en andere deelnemers bedacht moeten zijn.

Geldverschaffers doen er goed aan om voorafgaand aan deelname te controleren of zij beschikken over voldoende informatie waaruit blijkt dat het crowdfunding platform en/of de geldvrager de gestelde verwachtingen kan waarmaken. Geldverschaffers zijn zich mogelijk niet bewust dat er risico's kunnen kleven aan deelname aan een crowdfunding platform. Vooral particulieren die via het platform geld ter beschikking stellen moeten bedacht zijn op bijvoorbeeld de volgende risico's: de kans op wanbetaling, identiteitsfraude, het verkrijgen van onbetrouwbare informatie over het voorgestelde rendement en valutarisico's.

Geldverschaffers kunnen eenvoudig nagaan of een crowdfunding platform onder toezicht van de AFM of DNB staat. Financiële ondernemingen die in het bezit zijn van een vergunning of ontheffing van DNB of de AFM zijn terug te vinden in het [Register onder toezicht staande ondernemingen](#). Indien het crowdfunding platform beschikt over een vergunning dan gelden wettelijke eisen met betrekking tot deskundigheid en betrouwbaarheid, bedrijfsvoering, klachtenregeling of beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Daarnaast gelden in dat geval wettelijke vereisten ten aanzien van transparantie en zorgplicht.

De AFM en DNB adviseren geldverschaffers om zich voorafgaand aan deelname goed te (laten) informeren of en zo ja, hoe gewaarborgd is dat zij (een deel van) hun geld terugkrijgen en het in het vooruitzicht gestelde rendement ontvangen. Ook doen zij er goed aan na te gaan of en zo ja, hoe

geregeld is dat hun geld daadwerkelijk aankomt bij het project waarop ze intekenen. Indien het geld dat zij verschaffen via het crowdfunding platform wordt doorgeboekt, is het bijvoorbeeld zinvol na te gaan wat er geregeld is voor het geval het platform betalingsproblemen krijgt of failliet gaat. Ook kan het goed zijn na te vragen of de BKR-registratie van geldvragers die deelnemen aan het platform, wordt nagegaan. Wanneer dat niet het geval is, weet men immers niet of er bij de geldvrager sprake is van overkreditering. Het risico op wanbetaling is dan groter.